

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Valah Alina în numele condamnatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, în cauza penală în privința condamnatei

Abaza Olesea xxx, născută la xxx, originară și domiciliată în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.09.2014 – 29.12.2016;

Revizuirea:

Prima instanță: 05.07.2019 – 26.04.2021;

Instanța de apel: 21.10.2021 – 01.03.2022;

Instanța de recurs: 03.06.2022– 02.11.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 aprilie 2021, s-a respins ca neîntemeiată cererea condamnatei Abaza Olesea privind revizuirea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016 prin care Abaza Olesea a fost condamnată în baza art.165 alin.(2) Cod penal.

S-a respins ca neîntemeiată cererea condamnatei O. Abaza, privind atragerea la răspundere penală conform art.art.311, 312 Cod penal a persoanelor vinovate.

S-a respins ca neîntemeiată, cererea condamnatei Abaza Olesea privind anularea cerinței privind încasarea prejudiciului moral admis, prin sentința de condamnare nr.1-185/14 emisă de Judecătoria sectorului Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016 în baza art.165 alin.(2) Cod penal.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la data de 05 iulie 2019 judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Renata Popescu-Balta, i-a fost repartizată spre examinare prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor cererea condamnatei Abaza Olesea cu privire la revizuirea cauzei penale nr.1-185/14 în care a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Centru, mun.

Chișinău din 29.12.2016 în baza art.165 alin.(2) Cod penal la 8 ani închisoare în penitenciar pentru femei de tip semiînchis și încasarea din contul acesteia suma prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei.

În motivarea cererii, condamnată Abaza Olesea a indicat că, a fost condamnată prin sentința Judecătoriei sectorului Centru mun. Chișinău în baza art.165 Cod penal la 8 ani închisoare în penitenciar pentru femei de tip semiînchis cu achitarea unui prejudiciu moral părții vătămate în mărime de 50 000 lei. A mai indicat că, cauza penală nominalizată supra a fost examinată în absența sa prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. A concretizat că nu a participat nici la ședințele din cadrul Curții de Apel Chișinău când a fost examinat apelul împotriva sentinței indicate supra, nefiind citată. Totodată, a menționat că a fost extrădată de pe teritoriul statului Spaniol și în legătură cu acesta solicită admiterea cererii de revizuire împotriva sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016 în baza art.165 alin.(2) Cod penal în cadrul cauzei penale nr.1-185/14 în care a fost condamnată prin Sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016 în baza art.165 alin.(2) Cod penal la 8 ani închisoare și dispunerea rejudecării acesteia în ședință publică pentru a-i acorda dreptul de a participa și a-și demonstra nevinovăția.

3. Avocatul Valah Alina în numele condamnatei a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În motivarea cerințelor sale, apărarea a invocat că, sentința judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26.04.2020 este neîntemeiată și ilegală, pasibilă casării cu admiterea cererii de revizuire, deoarece, conform art.559¹ Cod de procedură penală, „În cazul în care se cere extrădarea unei persoane judecate și condamnate în lipsa acesteia, cauza va putea fi rejudecată, la cererea condamnatului, de către instanța care a judecat în prima instanță. Cererea de rejudecare poate fi depusă în termen de 6 luni de la predarea condamnatului autorităților Republicii Moldova”.

A explicat că, dreptul inculpatului de a fi prezent la judecată este recunoscut atât în legislația internă, cât și în Pactul internațional relativ la drepturile civile și politice și în Convenția pentru apărarea drepturilor lui și a libertăților fundamentale, care în art.6 paragr.3 prevede că cel acuzat are dreptul de a se apăra el însuși și dreptul de a interoga martorii. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa că prezența inculpatului este, în principiu, obligatorie la soluționarea cauzei.

O altă garanție compensatorie care justifică cererea prin care solicită procedura rejudecării după o examinare în lipsa inculpatului, scopul reglementării căreia este garantarea dreptului persoanei la un proces echitabil, cu respectarea dreptului la apărare, care atestă posibilitatea persoanei condamnate în lipsă să fie audiată, de a fi interogați martorii, de a se administra probe în apărare cu privire la starea de fapt cât și în circumstanțiere, asigurându-se în același timp respectarea tuturor principiilor care guvernează procesul penal într-un stat de drept.

În motivare, a menționat și art.79 alin.(2) al legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, care stabilește că dacă a fost condamnată în lipsa ei, persoana extrădată va fi rejudecată, la cerere, cu respectarea drepturilor prevăzute de legislația procesual-penală.

A invocat caracterul obligatoriu prin care legiuitorul asigură existența unui proces echitabil, prin simplul fapt că celui judecat și condamnat în lipsă, i se garantează dreptul la rejudecare, ceea ce ar presupune conferirea unei trăsături legale a procedurii deja efectuate. La fel consideră că, prin asigurarea dreptului condamnatului extrădat de a solicita rejudecarea, statul își onorează angajamentele asumate față de statul solicitat, astfel încât după normele sus citate e suficient de a oferi doar dreptul condamnatului de a cere rejudecarea, ci din contra a dispune însăși efectuarea rejudecării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, apelul apărării a fost respins ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, Abaza Olesea a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29 decembrie 2016 fiind recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2) lit. d) Cod penal și i-a fost aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis. Totodată a fost dispusă încasarea din contul Olesei Abaza în folosul Diane Lișciuc a daunei morale în mărime de 50 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017 a fost respins ca nefondat apelul avocatului Suduc Mariana în interesele condamnatei Abaza Olesea cu menținerea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 ianuarie 2018 s-a decis ca fiind inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Suduc Mariana în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017 în cauza penală privind-o pe Abaza Olesea, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la argumentele apelantului, instanța de apel a reținut că, prima instanță, în conținutul sentinței contestate corect a dedus că, cererea de revizuire înaintată de Abaza Olesea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, or, acesta la motivarea cererii sale de revizuire nu a ținut cont de prevederile art.458 alin.(3) Cod de procedură penală, ce enumeră exhaustiv temeiurile legale în baza cărora poate fi admisă cererea de revizuire, și nu a prezentat instanței careva argumente plauzibile care face aplicabil la caz art.458 alin.(3) Cod de procedură penală, prin indicarea concretă a temeiului legal: lit. a), b), c), sau d) ce urmează a fi reținut la situația de fapt enunțată.

Totodată, justificat au fost respinse și cererile privind atragerea la răspundere penală conform art.art.311, 312 cod penal a persoanelor vinovate și cererii prin care a solicitat anularea încasării prejudiciului material admis prin sentința de condamnare nr.1-185/14 a Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău din 29.12.2016 în baza art. 165alin.(2) Cod penal instanța, ori acestea se referă la fondul cauzei.

În final, instanța de apel a reiterat argumentele invocate de către avocatul Alina Valah în numele condamnatei Abaza Olesea, în cererea de apel precum că examinarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatei Olesea Abaza, or, acestea poartă un caracter declarativ. Pentru neprezentarea în fata instanței de judecată, inculpata a fost anunțată în căutare, cauza fiind examinată în lipsa acesteia, totodată drepturile și interesele condamnatei Abaza Olesei în lipsa sa i-au fost apărate de către un avocat, astfel, nefiind constatate careva temeiuri de inițiere a procedurii de revizuire.

5. Avocatul Valah Alina în numele condamnatei, a contestat cu recurs hotărârile, solicitând casarea acestora, cu dispunerea rejudecării cauzei, invocând în motivarea cerințelor, argumente similare celor indicate în apel.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că, recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile **de la data pronunțării deciziei**.

Potrivit dispozițiilor art.230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 01 martie 2022 (f.d.135-138), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența condamnatei Abaza Olesea și avocatului acesteia, Valah Alina, cu înștiințarea lor despre pronunțarea și primirea **deciziei integrale la 19 aprilie 2022**.

Conform art.231 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului. La calcularea termenelor nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Așadar în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să decurgă din 19 aprilie 2022 de la pronunțarea deciziei integrale, ultima zi pentru declararea recursului fiind 20 mai 2022, iar recursul ordinar declarat de avocatul Valah Alina în numele condamnatei a fost depus la 25 mai 2022 (conform ștampilei de pe recurs), prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

Mai mult, Colegiul penal constată că avocatul nu au solicitat repunerea în termen a recursului și nu au invocat careva motive ce au determinat întârzierea depunerii recursului.

În situația când instanța de recurs dispune inadmisibilitatea recursului ca fiind tardiv, aceasta nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărârii adoptate.

Astfel, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.art.422, 432

alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat de avocat este inadmisibil, deoarece este depus peste termenul prevăzut de lege.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Valah Alina în numele condamnatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, în cauza penală în privința condamnatei *Abaza Olesia xxx*, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 15 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie